

**ВИЩИЙ
АНТИКОРУПЦІЙНИЙ
СУД**

**Аналіз
здійснення судочинства
Вищим антикорупційним судом
у 2022 році
(як судом першої інстанції)**

Київ
2023

ЗМІСТ

1	Загальні обсяги процесуальної діяльності	2
2	Розгляд справ кримінального провадження	4
2.1	Рух справ та їх узагальнені характеристики	4
2.2	Відомості про кількість осіб, провадження щодо яких завершено та вироки щодо яких набрали законної сили. Призначені покарання	6
2.2.1	Кількість осіб, рішення щодо яких ухвалено у 2022 році	6
2.2.2	Покарання засуджених, вироки щодо яких набрали законної сили у 2022 році	7
3	Розгляд процесуальних звернень, поданих в порядку здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні	8
3.1	Клопотання слідчого, дізнавача, прокурора та інших осіб на стадії досудового розслідування	9
3.2	Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора під час досудового розслідування	10
3.3	Заяви про відвід	12
4	Розгляд заяв про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях за нововиявленими й виключними обставинами	13
5	Провадження у цивільних справах за позовами про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави	13
6	Провадження в адміністративних справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»	13
7	Статистика окремих заходів щодо забезпечення розгляду справ	14
8	Висновки	14

1. Загальні обсяги процесуальної діяльності

У 2022 році ВАКС, як суд першої інстанції, здійснював судочинство у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до його юрисдикції (підсудності) та в порядку судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства, у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», у порядку адміністративного судочинства, у складі 27 суддів.

У звітному періоді в провадженні ВАКС перебувало 7023 справ і матеріалів, а саме:

- 268 кримінальних проваджень, або 4 % загального обсягу справ і матеріалів суду;
- 6719 клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування кримінальних проваджень (96 %);
- 18 клопотань в порядку виконання судових рішень (у кримінальних провадженнях);
- 9 позовних заяв про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»;
- 4 заяви про перегляд судових рішень за виключними та нововиявленими обставинами (у кримінальних провадженнях);
- 3 позовні заяви про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;
- 2 скарги на дії або бездіяльність виконавчої служби, приватного виконавця (у цивільних провадженнях).

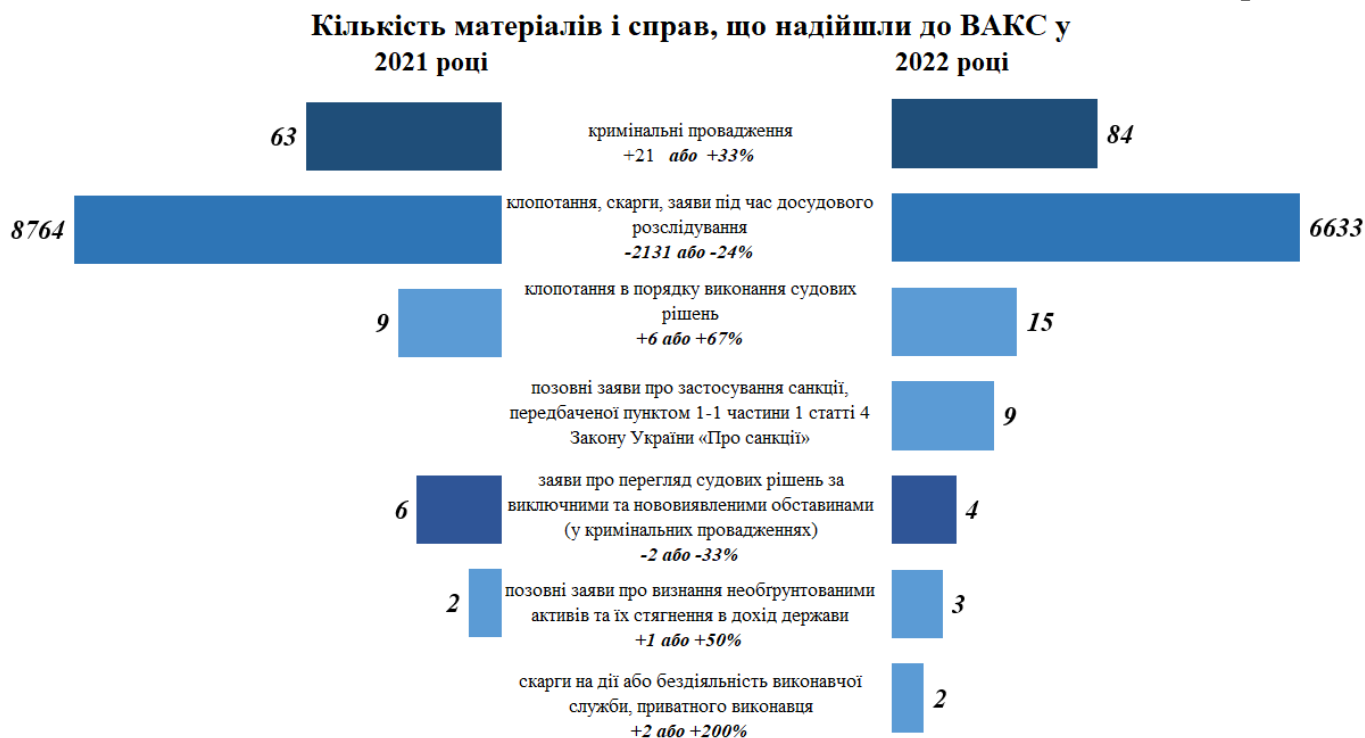
Надійшло до ВАКС у звітному періоді 6750 справ і матеріалів, з яких:

- 84 кримінальні провадження, або 1 % загального обсягу надходження справ і матеріалів до суду;
- 6633 клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування (98 %);
- 15 клопотань в порядку виконання судових рішень;
- 9 позовних заяв про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції»;
- 4 заяви про перегляд судових рішень за виключними та нововиявленими обставинами (у кримінальних провадженнях);
- 3 позовні заяви про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;
- 2 скарги на дії або бездіяльність виконавчої служби, приватного виконавця.

Загальний показник надходження справ і матеріалів до ВАКС у порівнянні з 2021 роком (8844) зменшився майже на чверть, а саме: на 2094 одиниці або на 24 %. Аналіз статистичних даних показує, що зменшення загальних показників надходження спричинено зменшенням кількості клопотань, скарг і заяв під час досудового розслідування, що надходили до суду у 2022 році.

Детально зміни у кількості справ та матеріалів, що надійшли на розгляд ВАКС у 2021 році та у 2022 році, відображено у гістограмі 1.

Гістограма 1

Кількість проваджень, розгляд яких завершено у 2022 році, становить 6675. Частка розглянутих у звітному періоді справ і матеріалів становить 95 % тих, що перебували в провадженні ВАКС. Найбільшу їх частину складають клопотання, скарги, заяви, подані під час досудового розслідування кримінальних проваджень – 6594 одиниці або 99 % усіх розглянутих справ та матеріалів. Кількість інших проваджень, розглянутих ВАКС, становить 81 одиницю або 1 % усіх закінчених проваджень.

Інформацію про розгляд ВАКС у 2022 році справ та матеріалів за видами судових рішень відображено у схемі 1.

Схема 1

Закінчено розгляд справ і матеріалів

6675

закінчено провадження без розгляду по суті вимог (повернуто, відмовлено у відкритті провадження, залишено без розгляду, закрито провадження, інше)	із постановленням вироку/ по суті вимог, заявлених у зверненні (включаючи застосування альтернативного запобіжного заходу)		
	5994 90%		
	із постановленням вироку/ вирішенням питання, заявленого у клопотанні (поданні)	із задоволенням заявлених вимог	з відмовою у задоволенні вимог звернення
	38 1%	4913 82%	1043 17%
	681 10%		

Розгляд проваджень кримінального судочинства у ВАКС у 2022 році традиційно залишається найкількіснішим і становить майже 100% загального об'єму розглянутих справ і матеріалів, які розподілилися таким чином:

- 49 кримінальних проваджень або 1 % усіх розглянутих проваджень ВАКС;
- 5746 клопотань слідчих, дізнавачів, прокурорів, інших осіб під час досудового розслідування або 86 %;
- 720 скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчих, дізнавачів, прокурорів під час досудового розслідування або 11 %;
- 128 заяв про відвід під час досудового розслідування або 2 %;
- 18 клопотань в порядку виконання судових рішень;
- 4 заяви про перегляд судових рішень за виключними та нововиявленими обставинами.

Також у 2022 році ВАКС закінчено розгляд 5 адміністративних позовів про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» та 3 цивільних позовів про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

Загальний показник розгляду справ і матеріалів у 2022 році (6675) порівняно з показником 2021 року (8893) знизився на 2218 одиниць або на 25 %. Така тенденція є пропорційною зниженню показника надходження процесуальних звернень на 24% (-2094). Детальна інформація про динаміку розгляду процесуальних звернень буде викладена в наступних розділах цього аналізу.

Кількість кримінальних справ і матеріалів, що залишились нерозглянутими у звітному періоді, становить 348 або 5 % проваджень, що перебували на розгляді ВАКС. За видами процесуальних звернень цей показник розподіляється наступним чином:

- 219 кримінальних проваджень, або 63 % загальної кількості справ і матеріалів, що залишились нерозглянутими ВАКС на кінець звітного періоду;
- 87 клопотань слідчих, дізнавачів, прокурорів, інших осіб під час досудового розслідування або 25 % усього залишку;
- 30 скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчих, дізнавачів, прокурорів під час досудового розслідування або 9 %;
- 8 заяв про відвід під час досудового розслідування або 2 %;
- 4 позовні заяви про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» або 1%.

Кількість нерозглянутих на кінець звітного періоду справ та матеріалів (348) збільшилась порівняно із 2021 роком (274) на 74 або 27 %.

2. Розгляд справ кримінального провадження

2.1. Рух справ та їх узагальнені характеристики

У 2022 році на розгляді ВАКС перебувало 268 кримінальних проваджень стосовно 613 осіб, 267 з яких – провадження за обвинувальними актами, 1 – за клопотанням про закриття кримінального провадження. 84 із цих проваджень стосовно 172 осіб надійшли до суду у звітному періоді.

За видами кримінальних правопорушень кримінальні провадження, що перебували на розгляді ВАКС, розподіляються так:

- 79 – щодо кримінальних правопорушень проти власності, або 29 % загальної кількості кримінальних проваджень, що перебували на розгляді у звітному періоді;
- 38 – у сфері господарської діяльності (14 %);
- 2 – проти громадської безпеки (1 %);
- 149 – у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (56 %).

Більшість проваджень, розгляд яких здійснюється ВАКС, класифікуються як тяжкі й особливо тяжкі. Кількість проваджень щодо таких злочинів у звітному періоді

становила 252 або 94 % усіх справ суду. Кількість осіб, які обвинувачуються у вчиненні тяжких й особливо тяжких злочинів – 585 або 95 % усіх обвинувачених у кримінальних провадженнях ВАКС.

У провадженні ВАКС у звітному періоді перебувало 68 справ стосовно 76 осіб, до яких застосовується особливий порядок кримінального провадження (стаття 480 КПК України).

Середній коефіцієнт складності кримінальних проваджень ВАКС, визначений за Загальним класифікатором спеціалізацій суддів та категорій справ, затвердженим наказом Державною судовою адміністрацією України 21 грудня 2018 року № 622, як і в попередні роки діяльності ВАКС, є високим та становить 45. Водночас найвищий коефіцієнт складності 55 мають 25 % справ ВАКС (68 справ), якими є провадження щодо окремої категорії осіб (стаття 480 КПК України).

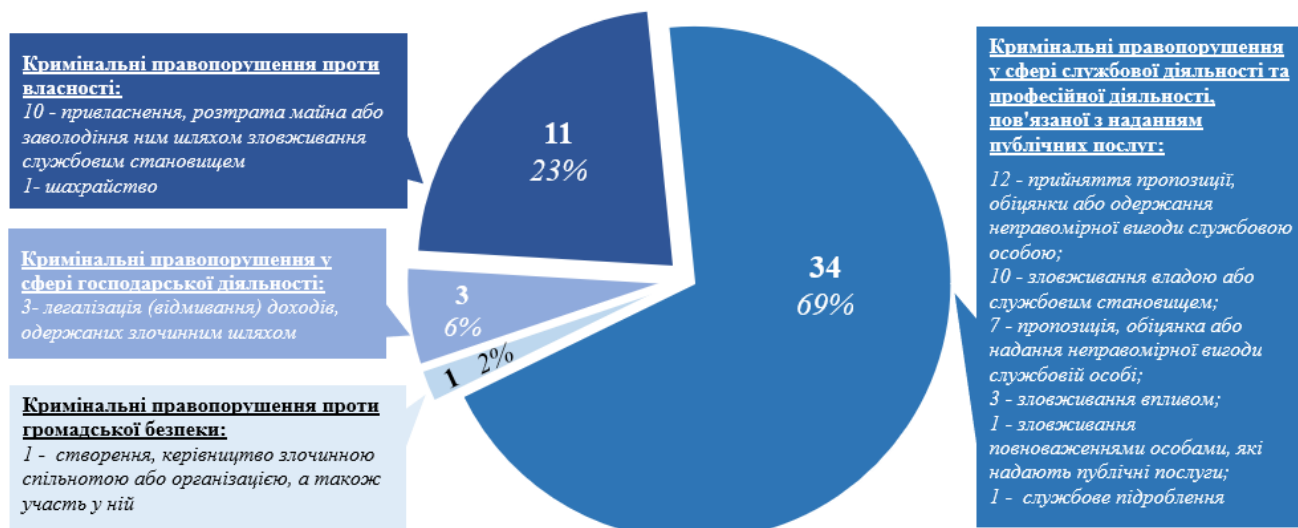
У звітному періоді 2022 року ВАКС завершено 49 кримінальних проваджень (18 % тих, що перебували на розгляді) щодо 101 особи. За результатами розгляду цих справ судом ухвалено:

- 37 вироків, що становить 76 % всіх судових рішень, ухвалених за результатами розгляду кримінальних проваджень;
- 8 ухвал про закриття кримінального провадження або 16 %;
- 3 ухвали про направлення справ для визначення підсудності або 6 %;
- 1 ухвалу про задоволення клопотання прокурора про закриття кримінального провадження або 2 %.

Детальну інформацію про кількість кримінальних проваджень, розгляд яких ВАКС закінчено у 2022 році, за видами кримінальних правопорушень відображено у діаграмі 1.

Діаграма 1

Інформація про кримінальні правопорушення, розгляд яких завершено ВАКС у 2022 році, за видами кримінальних правопорушень

Загальна кількість кримінальних проваджень, розглянутих у 2022 році (49) та у 2021 році (48), є майже однаковими. Проте потрібно зауважити, що частка вироків, ухвалених у 2022 році (37), становить 76 % усіх судових рішень цієї категорії, що на 5% більше ніж у 2021 році (34).

Дещо збільшилася у 2022 році кількість судових рішень про закриття кримінального провадження (8) порівняно із показником 2021 року (6). Основною причиною закриття кримінального провадження у 2022 році стало закінчення строку досудового розслідування, визначеного статтею 219 КПК України, після повідомлення

особі про підозру (4 судових рішення). Також 2 провадження були закриті у зв'язку з відмовою прокурора від підтримання державного обвинувачення та 2 провадження – у зв'язку із закінченням строків давності.

Детальну інформацію щодо результатів розгляду кримінальних проваджень у 2022 році в порівнянні з 2021 роком відображено в гістограмі 2.

Гістограма 2

Результати розгляду ВАКС кримінальних проваджень у 2021 році та 2022 році

Станом на 01 січня 2023 року в провадженні ВАКС перебувало 219 кримінальних проваджень стосовно 512 осіб.

2.2. Відомості про кількість осіб, провадження щодо яких завершено та вирокі щодо яких набрали законної сили. Призначені покарання

2.2.1. Кількість осіб, справи щодо яких розглянуто у 2022 році

Упродовж 2022 року ВАКС розглянуто 49 кримінальних проваджень стосовно 101 особи, які обвинувачувалися у вчиненні кримінальних правопорушень.

За кількістю осіб розглянуті у 2022 році кримінальні провадження розподіляються так:

- 49 осіб визнано винними у скоєнні кримінальних правопорушень та засуджено, що становить 48 % усіх осіб, щодо яких ВАКС закінчено кримінальні провадження;
- 7 осіб визнано невинуватими та виправдано (7 %);
- 35 осіб, щодо яких кримінальне провадження закрито (35 %);
- 9 осіб, щодо яких провадження направлено для визначення підсудності (9 %);
- 1 особа, щодо якої вирішено питання про закриття кримінального провадження (1 %).

Найчастіше підставою закриття кримінальних проваджень у 2022 році, ставало закінчення строку досудового розслідування після повідомлення особі про підозру (відносно 24 обвинувачених або у 68 %); провадження відносно 5 осіб (14 %) – закрито у зв'язку із закінченням строків давності; відносно 3 осіб (9 %) – у зв'язку з відмовою прокурора від підтримання державного обвинувачення; відносно 3 осіб (9 %) – у зв'язку зі смертю обвинувачених.

З числа осіб, визнаних винуватими у вчиненні інкримінованих їм кримінальних правопорушень та засуджених, 15 осіб звільнено від відбування покарання з випробуванням (31 % усіх засуджених).

За вироками, ухваленими у 2022 році, до 23 осіб застосовано конфіскацію майна або його частини як додаткове покарання. Щодо 11 осіб прийнято рішення про застосування спеціальної конфіскації – примусового безоплатного вилучення у власність держави грошей, цінностей та іншого майна у випадках, встановлених статтею 96-2 Кримінального кодексу України (конфісковано коштів у національній та іноземній валютах на суму, еквівалентну 32 473 945,23 гривень).

2.2.2. Покарання засуджених, вироки щодо яких набрали законної сили у 2022 році

Упродовж 2022 року набрали законної сили вироки щодо 30 засуджених осіб, з них:

- 15 осіб засуджено до позбавлення волі;
- 15 осіб звільнено від відбування покарання, у тому числі 14 – з випробуванням.

За вироками, що набрали законної сили, основне покарання у виді позбавлення волі на строк до 5 років призначено 5 особам або у 34 % випадків засудження до позбавлення волі, на строк від 5 до 10 років – 8 особам або у 53 % випадків. Основне покарання у виді позбавлення волі на строк від 10 до 15 років призначено 2 особам або у 13 % випадків.

Крім цього, вироками, що набрали законної сили у 2022 році, ВАКС застосовано до засуджених додаткові покарання:

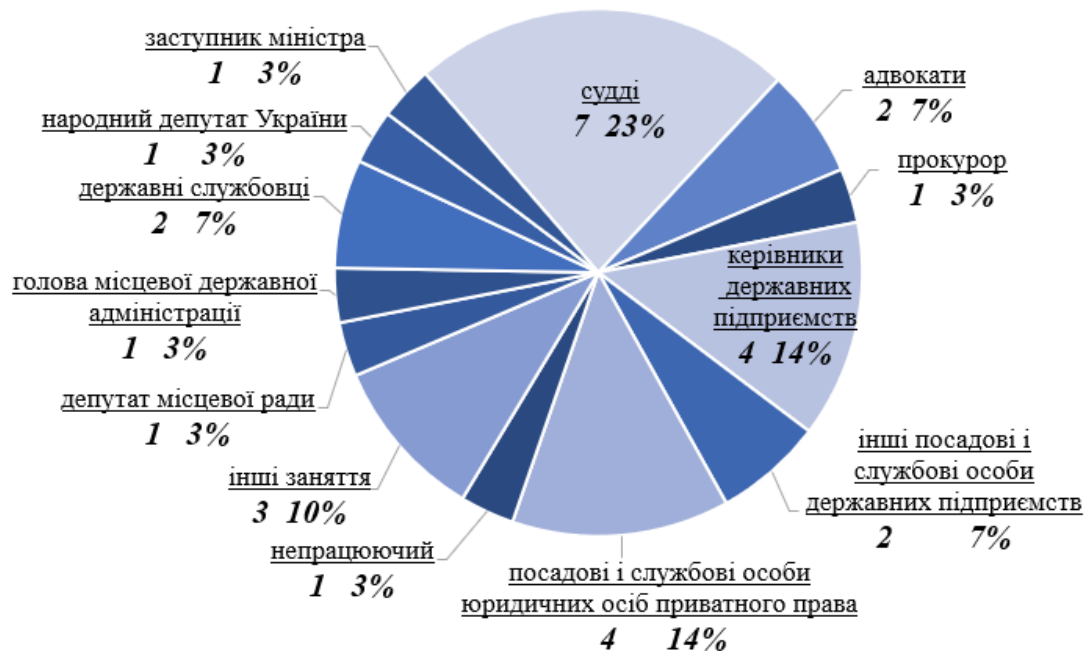
- до 21 особи – позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;
- до 12 осіб – конфіскацію майна;
- до 6 осіб – штраф;
- 1 особу позбавлено військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

За вироками, що набрали законної сили у 2022 році, до 4 осіб застосовано спеціальну конфіскацію на загальну суму 495 158,39 гривень.

Інформацію про заняття засуджених на час вчинення ними кримінальних правопорушень, вироки щодо яких набрали законної сили у 2022 році, відображено у діаграмі 2.

Діаграма 2

**Інформація про заняття засуджених осіб,
вироки щодо яких набрали законної сили у 2022 році,**

За ступенем тяжкості вчинених кримінальних правопорушень особи, щодо яких вирок набрали законної сили у 2022 році, розподілились наступним чином:

- 1 особа або 3 % вчинила кримінальний проступок;
- 3 особи або 10 % вчинили нетяжкі злочини;
- 18 осіб або 60 % вчинили тяжкі злочини;
- 8 осіб або 27 % вчинили особливо тяжкі злочини.

3. Розгляд процесуальних звернень, поданих в порядку здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні

На розгляді ВАКС у 2022 році перебувало 6719 клопотань, скарг та заяв, поданих на стадії досудового розслідування кримінальних проваджень. Безпосередньо у звітному періоді до суду надійшло 6633 таких матеріали.

За видами зазначені процесуальні звернення, що перебували в провадженні суду у звітному періоді, розподіляються так: 5833 клопотання слідчих, дізнавачів, прокурорів, інших осіб під час досудового розслідування або 87 % проваджень цієї категорії, 750 скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчих, дізнавачів, прокурорів під час досудового розслідування (11 %) та 136 заяв про відвід під час досудового розслідування (2 %).

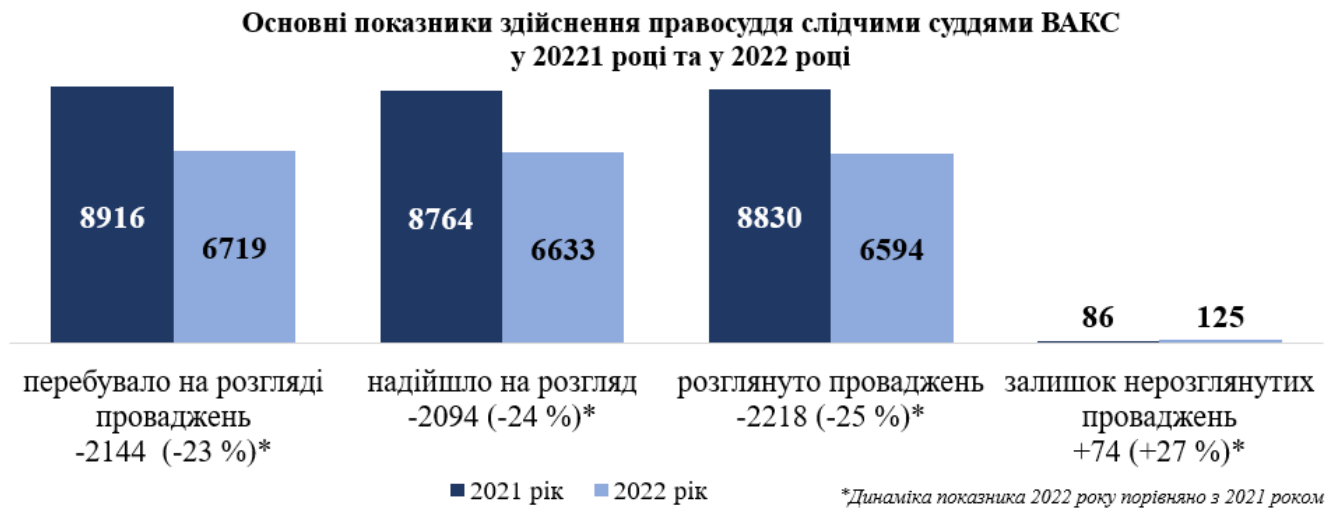
Кількість проваджень за клопотаннями, скаргами, заявами, розгляд яких завершено у 2022 році, становить 6594, або 98 % загальної кількості таких матеріалів, що перебували на розгляді ВАКС. За результатами розгляду зазначених процесуальних звернень:

- 5933 провадження закінчено розглядом по суті вимог звернення (90 % завершених);
- 254 звернення повернуто заявникам (4 %);
- у 407 справах ухвалено інші рішення (6 %).

Станом на 01 січня 2023 року залишок нерозглянутих проваджень за клопотаннями, скаргами, заявами становить 125 або 2 % таких звернень, що перебували на розгляді в суді у звітному періоді.

Інформацію щодо основних показників здійснення судочинства слідчими суддями ВАКС у 2022 році та у 2021 році відображено у гістограмі 3.

Гістограма 3

Із наведених у гістограмі 3 показників вбачається пропорційне зменшення основних показників руху проваджень, що спричинено зменшенням кількості матеріалів, які надійшли на розгляд ВАКС у 2022 році.

3.1. Клопотання слідчого, дізнавача, прокурора та інших осіб на стадії досудового розслідування

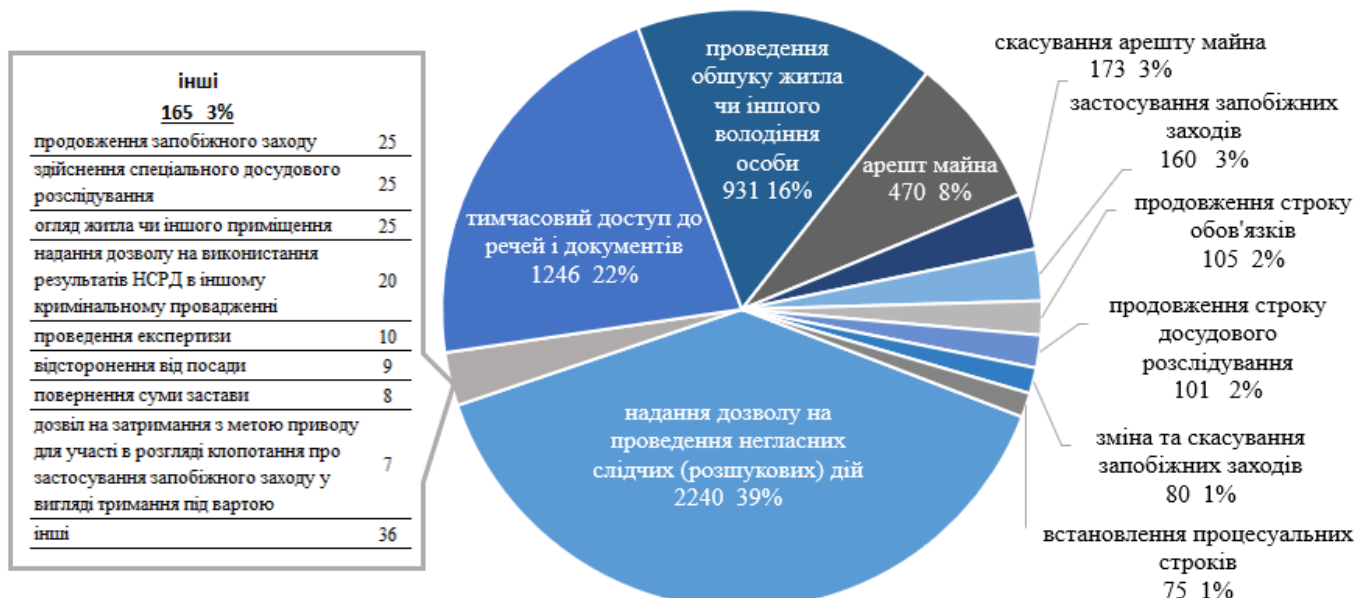
У 2022 році на розгляд слідчих суддів ВАКС надійшло 5781 клопотання під час досудового розслідування. Із урахуванням залишку попереднього звітного періоду всього у провадженні суду перебувало 5833 клопотань слідчого, дізнавача, прокурора та інших осіб.

У звітному періоді ВАКС розглянуто 5746 клопотань, що становить 99 % тих, що перебували на розгляді.

Детальну інформацію щодо структури клопотань, розглянутих ВАКС у 2022 році, за категоріями наведено в діаграмі 3.

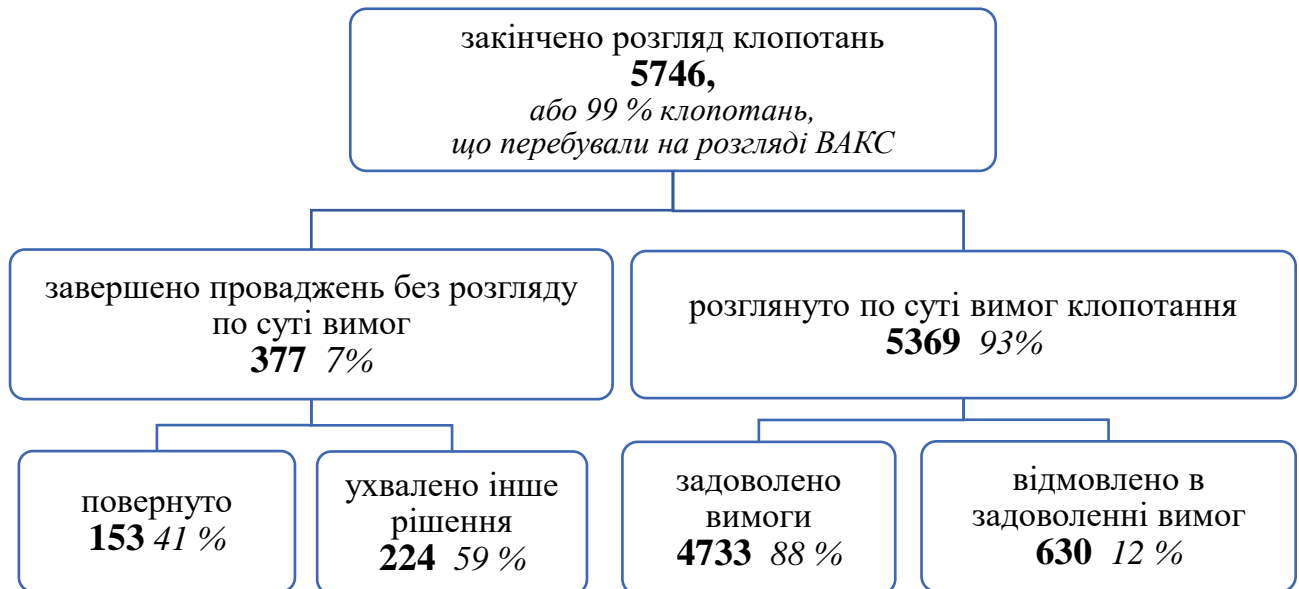
Діаграма 3

Структура клопотань, що були розглянуті ВАКС у 2022 році (за категоріями)

Структуру результатів розгляду клопотань за видами судових рішень наведено у схемі 2.

Схема 2

Порівнюючи кількість клопотань досудового розслідування, що надійшли на розгляд у 2022 (5781) та у 2021 роках (6994), спостерігаємо зменшення на 1213 одиниць або на 17 %. Пропорційно відбулося зменшення й кількості розглянутих клопотань з 7047 (2021 рік) до 5746 (2022 рік) на 1301 рішення або 18 %.

Аналізуючи показники надходження (5781) та розгляду (5746) клопотань у звітному періоді, необхідно зазначити, що слідчі судді ВАКС своєчасно опрацьовують клопотання досудового розслідування та оперативно здійснюють їх розгляд.

Станом на кінець звітної періоду нерозглянутими залишилися 87 клопотань, або 1 % загальної кількості клопотань, що перебували на розгляді ВАКС. Водночас показник залишку порівняно із аналогічним періодом минулого року (52) збільшився на 35 одиниць або на 67 %.

3.2. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора під час досудового розслідування

У 2022 році на розгляді слідчих суддів ВАКС перебувало 750 скарг, поданих учасниками кримінального провадження на стадії досудового розслідування, з яких 722 надійшли у звітному періоді.

Слідчими суддями ВАКС у 2022 році закінчено розгляд 720 проваджень за скаргами, що становить 96 % всіх процесуальних звернень такого виду, які перебували на розгляді в суді.

Детальну інформація про структуру розглянутих ВАКС скарг за категоріями подано в діаграмі 4.

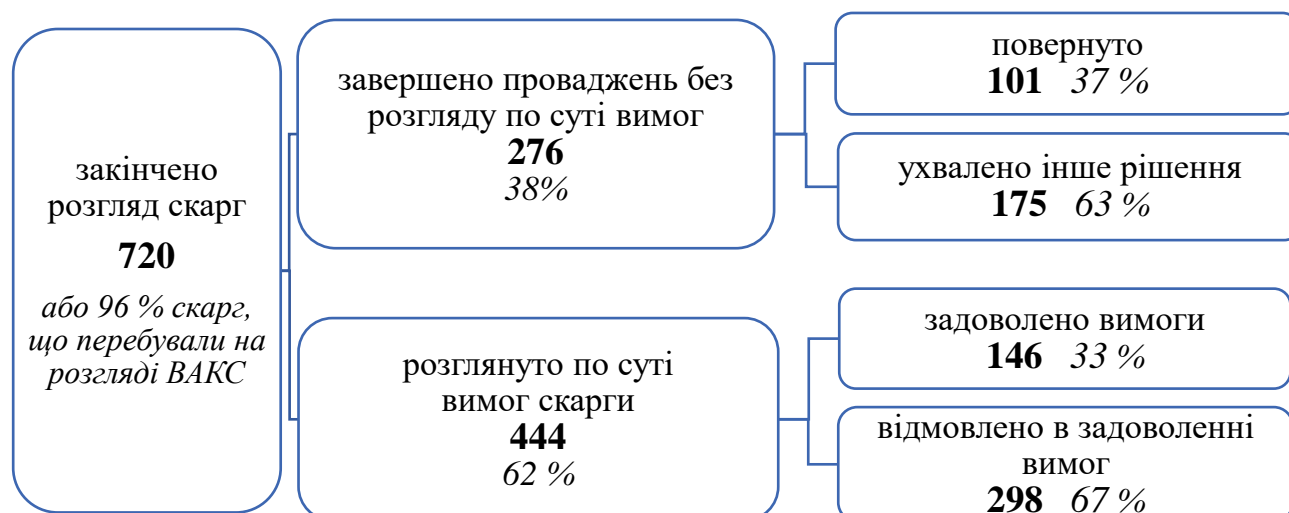
Структура скарг, розгляд яких завершено ВАКС у 2022 році, за категоріями

У 72 % скарг заявники оскаржували бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора. Зокрема, скарги на бездіяльність, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, складають 27 % загальної кількості поданих до суду скарг. Частка кожної з інших розглянутих ВАКС категорій скарг, не перевищує 10 %.

Структуру судових рішень, ухвалених слідчими суддями ВАКС за результатами розгляду скарг, наведено в схемі 3.

Схема 3

Із наведеного у схемі вбачається, що слідчими суддями у 2022 році задоволено третину скарг (33 %) із числа розглянутих по суті. Кожну сьому скаргу ВАКС повернуто заявникам, а у 2021 році судом поверталася кожна п'ята подана скарга.

Кількість скарг, що надійшли у 2022 році (722), порівняно із 2021 роком (1575) зменшилась на 54 %, показник кількості розглянутих скарг зменшився на 55 % відповідно. Зміну зазначених показників відображено у гістограмі 4.

Гістограма 4

Станом на кінець звітної періоду нерозглянутими залишалися 30 скарг, або 4 % загальної кількості скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора під час досудового розслідування, що перебували на розгляді ВАКС.

3.3. Заяви про відвід

У 2022 році на розгляді ВАКС перебувало 136 заяв про відвід слідчого судді, прокурора, детектива (слідчого, дізнавача), експерта, захисника або самовідвід слідчого судді під час досудового розслідування, 130 з яких надійшли у звітному періоді.

Так, на розгляді слідчих суддів перебувало:

- 85 заяв про відвід судді, або 62 % всіх заяв про відводи, що перебували на розгляді ВАКС;
- 24 заяви про самовідвід судді (18 %);
- 12 заяв про відвід слідчого, дізнавача, детектива (9 %);
- 10 заяв про відвід прокурора (7 %);
- 4 заяви про відвід експерта (3 %)
- 1 заява про відвід захисника (1 %).

У досліджуваному періоді закінчено розгляд 128 заяв про відвід, або 94 % таких звернень, що перебували на розгляді. Задоволенням вимог заяв про відвід (самовідвід) слідчого судді закінчився розгляд 15 заяв: по 6 заяв про самовідвід та відвід слідчого судді, 1 заява про відвід захисника, 1 – про відвід прокурора та 1 – про відвід детектива.

У задоволенні вимог 105 заяв відмовлено. Частка заяв учасників кримінального провадження, залишених без задоволення (88 % розглянутих по суті), як і в попередні періоди, є значною та свідчить про невмотивованість заявлених учасниками кримінального провадження відводів, що, у свою чергу, може свідчити про їх спрямованість на затягування процесу здійснення кримінальних проваджень.

Аналогічно іншим видам звернень, у 2022 році спостерігається зменшення показників надходження і розгляду поданих заяв про відвід. Детальну інформацію про надходження та розгляд заяв про відвід відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Перебувало на розгляді		Надійшло у звітному періоді		Завершено розгляд		Залишок	
2021 рік	2022 рік	2021 рік	2022 рік	2021 рік	2022 рік	2021 рік	2022 рік
203	136	195	130	197	128	6	8
-67 або -33 %		-65 або -33 %		-69 або на -35 %		+ 2 або на +33 %	

Нерозглянутими станом на 01 січня 2023 залишалися 8 заяв про відвід.

4. Розгляд заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами

У 2022 році на розгляді у ВАКС перебувало:

- 2 заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях за нововиявленими обставинами;
- 2 заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях за виключними обставинами.

Розгляд 3 заяв завершено поверненням їх заявнику: 2 – про перегляд судових рішень ВАКС за нововиявленими обставинами, 1 – за виключними обставинами. 1 заяву про перегляд судового рішення за виключними обставинами розглянуто по суті вимог з їх задоволенням.

5. Провадження у цивільних справах за позовами про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави

Відповідно до частини четвертої статті 23 ЦПК України справи про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави розглядаються Вищим антикорупційним судом. Особливості позовного провадження у таких справах визначено главою 12 ЦПК України.

У 2022 році на розгляд ВАКС надійшло 3 позовні заяви зазначеної категорії.

Станом на кінець звітного періоду усі заяви розглянуто ВАКС із задоволенням або частковим задоволенням позовних вимог. За результатами їх розгляду в дохід Державного бюджету України стягнуто необґрунтовані активи – грошові кошти на загальну суму 9 590 314 гривень.

6. Провадження в адміністративних справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12 травня 2022 року № 2257-ІХ внесено зміни до пункту 1 частини першої статті 4 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», доповнено частиною третьою статтю 20 Кодексу адміністративного судочинства України та встановлено, що Вищому антикорупційному суду підсудні справи про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

У 2022 році на розгляд ВАКС надійшло 9 позовних заяв про застосування санкцій, з яких на кінець звітного періоду розглянуто 5. Розгляд усіх 5 позовних заяв закінчено задоволенням (частковим задоволенням) позовних вимог.

За результатами розгляду ВАКС позовних заяв у порядку адміністративного судочинства застосовано санкції та стягнуто в дохід держави об'єкти житлової і нежитлової нерухомості, грошові кошти, частки в статутних капіталах юридичних осіб, акції, історико-культурні та матеріальні цінності, інше рухоме майно.

Станом на 01 січня 2023 року ВАКС продовжено розгляд 4 позовних заяв у порядку адміністративного судочинства.

7. Статистика окремих заходів щодо забезпечення розгляду справ

Для забезпечення розгляду судових справ, що перебували в провадженні ВАКС у 2022 році, призначено 9655 судових засідань, зокрема:

- 5949 – для розгляду клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування;
- 3518 – у кримінальних провадженнях;
- 102 – для заяв про виправлення описок, роз'яснення судових рішень;
- 26 – для клопотань, поданих в порядку виконання судових рішень;
- 3 – для заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами;
- 38 – для розгляду справ цивільного провадження;
- 18 – для розгляду адміністративних позовів про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

Порівнюючи кількість судових засідань, призначених у 2021 та 2022 роках, спостерігаємо її зменшення на 20 % (-2465), що обумовлено зменшенням кількості справ і матеріалів, що надходили на розгляд у звітному періоді. У свою чергу, кількість судових засідань, призначених ВАКС для розгляду кримінальних проваджень у 2022 році (3518), залишилась на рівні 2021 року (3566).

Під час розгляду 239 судових справ провадження здійснювалося із застосуванням режиму відеоконференції.

Під час розгляду кримінальних проваджень судом ухвалено 96 судових рішень, якими вживалися заходи для підвищення оперативності розгляду справ, зокрема, щодо приводу обвинувачених та свідків, зміни запобіжного заходу, накладення грошових стягнень, тощо. У 2022 році на користь держави звернуто 1 166 100 гривень застави, внесеної за осіб, яким обирався такий запобіжний захід та які порушили покладені на них під час застосування цього запобіжного заходу обов'язки.

Упродовж 2022 року ВАКС звернуто до виконання 49 виконавчих документів на загальну суму 1 622 027 гривень.

Середня тривалість судових проваджень, розглянутих у 2022 році, становить:

- 594 дні – справ кримінального провадження;
- 6 днів – справ досудового розслідування;
- 74 дні – справ цивільного судочинства;
- 14 днів – справ адміністративного судочинства.

8. Висновки

Отже, ВАКС у 2022 році розглянуто понад 7 тисяч справ і матеріалів, зокрема, завершено розгляд 49 кримінальних проваджень та 6594 клопотань, скарг та заяв досудового розслідування.

Загальний показник розгляду ВАКС справ і матеріалів у 2022 році характеризується зменшенням порівняно з показником 2021 року на 25 % (на 2218 справ

і матеріалів). Зниження цього показника напряму пов'язане зі зміною показника надходження справ, який у 2022 році також зменшився на 24% (- 2094 справ і матеріалів).

Як і в попередні роки, показник розгляду клопотань, скарг та заяв, які надійшли до суду під час досудового розслідування, у 2022 році є незмінно високим, а ефективність розгляду цього виду судових проваджень становить понад 99 %.

Оцінюючи ефективність здійснення судочинства ВАКС, потрібно звернути увагу на збільшення кількості вироків, ухвалених, у 2022 році (37) порівняно з 2021 роком (34). У загальній структурі розгляду кримінальних проваджень вирокі, ухвалені у 2021 році, становлять 71% судових рішень цієї категорії, а у 2022 році – 76 %.

Необхідно також зауважити, що ВАКС продовжив продуктивну працю та безперебійно здійснює правосуддя в умовах правового режиму воєнного стану. За період з 24 лютого 2022 року до 31 грудня 2022 року на розгляд суддів ВАКС надійшло 5490 матеріалів і справ, 5483 з яких закінчено розглядом з ухваленням відповідних судових рішень.

За вказаний період ухвалено 27 вироків відносно 41 особи, призначено 7965 судових засідань, постановлено 78 судових рішень щодо вжиття заходів до підвищення оперативності розгляду справ.

Починаючи з 24 лютого 2022 року, на підставі судових рішень ВАКС на обороноздатність України спрямовано грошових коштів та іншого майна на загальну суму 1,2 млрд гривень.

ВАКС неухильно вживає всіх можливих та необхідних заходів для справедливого судового розгляду у розумні строки.

**Відділ судової статистики,
аналітичної роботи
та узагальнення судової практики**

01 лютого 2023 року